

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa, tel. 22 443 10 01, faks 22 443 10 02
sekretariatprezydenta@um.warszawa.pl, um.warszawa.pl

Warszawa, 23. 08. 2023 r.

Znak sprawy: KW-WIA.1712.16.2023.MBI

Pan

Robert Kempa

Burmistrz

Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy

Wystąpienia pokontrolne

Na podstawie § 22 ust. 10 regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 312/2007 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy (ze zm.) w związku z kontrolą przeprowadzoną przez Biuro Kontroli Urzędu m.st. Warszawy w Urzędzie Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy (dalej: „UD Ursynów” lub „jednostka kontrolowana”) w okresie od 24 marca 2023 r. do 21 kwietnia 2023 r., w zakresie tematu pn.: „Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków”, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 28 kwietnia 2023 r., stosownie do § 39 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 1837/2019 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu postępowania kontrolnego, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne, uwzględniające złożone przez Pana zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego.

Celem kontroli była weryfikacja stanu realizacji Dyrektywy Rady Unii Europejskiej nr 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, tzw. dyrektywy ściekowej. Zgodnie z powyższą dyrektywą, a także zgodnie ze znowelizowanym prawem wodnym do końca 2027 r. liczba RLM¹

---

¹ RLM (równoważna liczba mieszkańców) zgodnie z dyrektywą oznacza ładunek organiczny ulegający biodegradacji, wyrażony pięciodobowym biochemicznym zapotrzebowaniem tlenu (BZT5), w ilości 60 g tlenu na dzień. Zgodnie z publikacją Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przy obliczaniu RLM aglomeracji należy uwzględnić:

niepodłączonych do kanalizacji miejskiej w obrębie aglomeracji nie może przekroczyć 2000.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości można liczyć się z dwoma rodzajami konsekwencji tj.:

- 1) trudności w uzyskiwaniu dofinansowania ze środków unijnych na projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej;
- 2) kary nakładane przez ETS w trybie art. 260 TFUE².

Zakres kontroli obejmował m.in.:

- sprawdzenie wydanych w latach 2020-2022 decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji miejskiej,
- prowadzenie w UD Ursynów elektronicznej ewidencji zbiorników bezodpływowych na nieczystości płynne oraz ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ustalenie czy UD Ursynów sprawdzał posiadanie przez mieszkańców umów oraz dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych,
- prowadzenie przez dzielnicę akcji promocyjnych, mających zachęcić właścicieli nieruchomości do przyłączenia ich do istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- ustalenie liczby złożonych wniosków o dotację oraz przyznanych dotacji na likwidację zbiorników bezodpływowych.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r.³ (dalej: „ucpg”) stanowi, że zbiornik bezodpływowy to instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu jego powstania. Zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być stosowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich stosowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na powódzie oraz zalewanie wodami, zgodnie z paragrafem 35 rozporządzenia⁴, zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne, szczelne przykrycie z zamykanym otworem do usuwania nieczystości i odpowietrzenie wyprowadzone co najmniej 0,5 m ponad poziom terenu.

Podstawowym obowiązkiem każdego właściciela nieruchomości jest jej przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej (art. 5 ust. 1 pkt 2 ucp). Z obowiązku przyłączenia do istniejącej kanalizacji są zwolnieni jedynie właściciele nieruchomości, która jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków (wyrok WSA w Opolu z 16 września 2008 r., sygn. akt II SA/Op 124/08). Niewykonanie przez właściciela ciążącego na nim obowiązku podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej uprawnia

-
- stałych mieszkańców (1 mieszkaniec = 1 RLM),
  - miejsca noclegowe (1 miejsce = 1 RLM),
  - ścieki przemysłowe, odprowadzane do systemu zbierania lub oczyszczalni ścieków komunalnych.

² Do tej pory ukarano m.in. Belgię i Grecję. W Belgii KE (Komisja Europejska) zażądała 15 mln euro ryczałtu i 62 tys. euro za każdy dzień dalszego naruszenia. W Grecji europejski trybunał zasądził zapłatę 10 mln euro i 3,64 mln euro za każde pół roku zwłoki – była to kara za brak oczyszczalni ścieków w sześciu miastach.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 2519.

⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2022, poz. 1225).

wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (dalej: wójt) do wydania decyzji administracyjnej nakazującej przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej (art. 5 ust. 7 ucp). Decyzja ta nie ma charakteru uznaniowego.

W toku kontroli stwierdzono, iż proces likwidacji zbiorników bezodpływowych przebiega w niezadawalającym tempie. W okresie kontrolowanym na terenie Dzielnicy Ursynów zwiększyła się liczba zbiorników bezodpływowych z 1338 do 1440. UD Ursynów nie prowadził samodzielnych akcji promocyjnych, jednak do każdej decyzji nakazującej przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej była załączana informacja o możliwości ubiegania się o dotację miejską. W latach 2020-2022 na podstawie decyzji nakazujących zlikwidowano jedynie 10 sztuk zbiorników bezodpływowych. Pozytywnie natomiast należy ocenić zatrudnienie w Urzędzie Dzielnicy „ekodoradcy”, który będzie m.in. pomagał mieszkańcom w wypełnianiu wniosków o dotacje na likwidację zbiorników bezodpływowych.

1. Dzielnicą prowadzi elektroniczną ewidencję w zakresie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Z danych wynika, iż liczba zbiorników bezodpływowych w Dzielnicy Ursynów wynosiła:

- w 2020 r. – 1338 szt.,
- w 2021 r. – 1448 szt.,
- w 2022 r. – 1440 szt., z czego w 232 punktach adresowych była możliwość przyłączenia do sieci.

Jak wyjaśniła jednostka kontrolowana, cyt.: „(...) W latach ubiegłych nie otrzymaliśmy od MPWiK analogicznych wykazów danych; analizując dane MPWiK z 232 punktów adresowych: 8 dotyczy nieruchomości gdzie zlokalizowane są przydomowe oczyszczalnie ścieków, (których nakaz przyłączenia do sieci nie dotyczy), natomiast dla 61 nieruchomości wydaliśmy już w latach ubiegłych nakaz przyłączenia do sieci”.

Kontrola wykazała, iż w latach 2020-2022 niezmiennie w 8 punktach adresowych, nieruchomości wyposażone były w przydomowe oczyszczanie ścieków. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele tych nieruchomości zwolnieni są z obowiązku wykonania przyłącza.

Ustalono, iż co roku UD Ursynów przekazuje do Biura Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy (dalej również BOŚ) informacje o ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz o ilości wydanych decyzji nakazujących przyłączenie do sieci.

2. Obowiązek przyłączenia do sieci miejskiej egzekwowany był przez UD Ursynów poprzez wydawanie decyzji nakazujących. Urząd Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy w okresie kontrolowanym wydał łącznie 64 decyzje, z czego:

- w 2020 r. – łącznie wydano 24 decyzje (19 umarzających⁵ i 5 nakazujących);
- w 2021 r. – łącznie wydano 34 decyzje (3 umarzające i 31 nakazujących);
- w 2022 r. – łącznie wydano 6 decyzje (2 umarzające i 4 nakazujące).

---

⁵ Decyzje umarzające – wydawane m.in. po przyłączeniu nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.

W okresie kontrolowanym w związku z wydaniem 40 decyzji nakazujących zlikwidowano jedynie 10 szt. szamb, tj.:

- w 2020 r. – 3 szt.,
- w 2021 r. – 7 szt.,
- w 2022 r. – 0 szt.

W pozostałych 30 przypadkach wydanych decyzji nakazujących w okresie kontrolowanym jednostka kontrolowana nie wszczyniała postępowania egzekucyjnego. Z wyjaśnień wynika, iż cyt.: „...obowiązek przyłączenia do istniejącej sieci wynika wprost z przepisów prawa, a prawomocne decyzje wymagają weryfikacji ich wykonania. Mając jednak na uwadze zgłaszane przez mieszkańców problemy dotyczące sfinansowania inwestycji, których koszt często przekracza ich możliwości również z uwzględnieniem dotacji miejskiej, weryfikacja wykonania decyzji jest odkładana w czasie. Dotyczy to w szczególności osób w podeszłym wieku, utrzymujących się z emerytur lub rent. Nie bez znaczenia jest fakt, że dotacja na likwidację zbiorników wypłacana jest już po realizacji inwestycji, co wiąże się z koniecznością zebrania wystarczających środków przed przystąpieniem do jej realizacji. W przypadku osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji finansowej, może to wpływać to na zaniechanie wykonywania obowiązku.

Rozumiejąc ciężką sytuację finansową, już w grudniu 2017 r., kiedy wysokość udzielanej dotacji miejskiej wynosiła 3 000 zł, wystąpiliśmy do Biura Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy (do wiadomości Zastępcy Prezydenta m.st. Warszawy Pana Michała Olszewskiego) z propozycją rozważenia możliwości zmiany zasad przyznawania dotacji na likwidację zbiorników bezodpływowych. W piśmie zwracaliśmy uwagę, że zazwyczaj brak wykonania przyłącza wynika ze złej sytuacji finansowej lub życiowej mieszkańców, którzy czują się bezradni wobec obowiązków wynikających z przepisów prawa ...”.

Ustalono, że realizacją zadań związanych z likwidacją zbiorników bezodpływowych zajmuje się dwóch pracowników merytorycznych, (w tym - w okresie objętym kontrolą - jeden pracownik na zastępstwo), którzy – jak wyjaśniła jednostka kontrolowana – „... poza sprawami z zakresu gospodarki ściekowej realizują również zadania związane z prowadzeniem postępowań w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, dopuszczalnego poziomu hałasu, zgłoszeń instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, opinii, sprawozdań i in. Czas przeznaczony na dane zadanie uzależniony jest od ilości interwencji mieszkańców, kierowanych do Wydziału wniosków oraz skomplikowaniem prowadzonych spraw.”.

W zakresie postępowań egzekucyjnych w trakcie kontroli ustalono, iż w 2019 r. (tj. przed okresem kontrolowanym) jednostka kontrolowana skierowała 21 upomnień dotyczących wykonania decyzji nakazujących przyłączenie do sieci, z czego na początku 2020 r. w 6 przypadkach obowiązek przyłączenia został wykonany. Jednostka kontrolowana wyjaśniła, iż w 2020 r. postępowania egzekucyjne nie były realizowane systematycznie z uwagi na Sars-Cov2 oraz utrudnioną sytuację kadrową. Zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji po niewykonaniu obowiązku wynikającego z decyzji wysyłane są upomnienia, a następnie w przypadku braku jakichkolwiek działań zmierzających do wykonania przyłącza na

właściciela nieruchomości nakładana jest grzywna w celu przymuszenia. Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki cyt.: „Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana kilkakrotnie w tej samej lub wyższej kwocie, przy czym każdorazowo nakładana grzywna na osoby fizyczne nie może przekraczać 10 000 zł, a grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć 50 000 zł.”.

Z wyjaśnień UD Ursynów wynika, że koszty przyłączenia do kanalizacji miejskiej mogą wynosić od kilku do nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych, w zależności od projektanta, wykonawcy, a przede wszystkim odległości budynku mieszkalnego od istniejącej sieci. UD Ursynów nie posiada wykazu nieruchomości, dla których została wydana decyzja nakazująca przyłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej, a właściciel znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, uniemożliwiającej pokrycie kosztów wykonania przyłącza;

3. Zgodnie z uchwałą nr XIX/487/2019 Rady m.st. Warszawy z 26.09.2019 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji na terenie m.st. Warszawy, zmienionej uchwałą nr LXXII/2404/2022 z 17.11.2022 r., dotacjami w zakresie przyłączy do sieci kanalizacyjnej dla mieszkańców m.st. Warszawy zajmuje się Biuro Ochrony Środowiska.

W zakresie liczby złożonych wniosków i wysokości wypłaconych dotacji dla mieszkańców Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy, przeznaczonych na likwidację szamb i podłączenie do kanalizacji miejskiej w okresie kontrolowanym Biuro Ochrony Środowiska przekazało następujące dane:

- w 2020 r. – wpłynęło 31 wniosków, udzielono 31 dotacji w łącznej wysokości 124 000,00 PLN,
- w 2021 r. – wpłynęło 12 wniosków, udzielono 12 dotacji w łącznej wysokości 48 000,00 PLN,
- w 2022 r. – wpłynęło 11 wniosków, udzielono 11 dotacji w łącznej wysokości 44 000,00 PLN.

W latach 2020-2022 dotacja wynosiła 4000 zł, a od roku 2023 dotacja wynosi 6000 zł.

Od marca 2023 r. w UD Ursynów zatrudniona jest osoba na stanowisku „Ekodoradca”, która jak wyjaśnia jednostka cyt.: „(...) promuje m.in. działania na rzecz przyłączania nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej. Ekodoradca pomaga także w wypełnianiu i składaniu wniosków o dotację miejską na likwidację zbiorników bezodpływowych, z uwzględnieniem właścicieli nieruchomości, którzy zostali już zobowiązani decyzją do przyłączenia budynku do istniejącej sieci, ale obowiązku jeszcze nie wykonali.”

4. W trakcie kontroli ustalono, iż z ośmiu losowo wybranych do kontroli postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej - w dwóch przypadkach jednostka kontrolowana z opóźnieniem wszczęła postępowanie administracyjne:

- 1) MPWiK przekazało zestawienie numerów porządkowych nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, będących w zasięgu istniejącej kanalizacji w dniu 8.06.2017 r., a WOŚ dopiero po trzech latach, tj.: w 2020 r. wszczął postępowanie administracyjne przyłączenia do sieci nieruchomości położonej przy ul. _____ w Warszawie.
- 2) MPWiK przekazało zestawienie numerów porządkowych nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, będących w zasięgu istniejącej kanalizacji w dniu 25.05.2021 r., a WOŚ dopiero po upływie roku tj.: w 2022 r. wszczął postępowanie administracyjne dla nieruchomości przy ul. _____ w Warszawie.

W powyższym zakresie jednostka kontrolowana wyjaśniła, iż w obu przypadkach były podjęte wcześniejsze próby wszczęcia postępowania w sprawie przyłączenia nieruchomości do sieci ale zawiadomienia nie były odbierane przez właścicieli posesji. W przypadku nieruchomości położonej przy ul. _____ w Warszawie cyt.: „...sytuacja dotycząca własności (posiadacza) nieruchomości została wyjaśniona w 2020 r. przy postępowaniu w sprawie usunięcia odpadów z terenu ww. nieruchomości. Na podstawie powyższych informacji 2 października 2020 r. ponownie podjęliśmy próbę wszczęcia postępowania w sprawie przyłączenia nieruchomości przy ul. _____ do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, które skutecznie zakończyliśmy decyzją nr 1/P/2021 z 12 stycznia 2021 r. (...) Zestawienie MPWiK z 25 maja 2021 r. dotyczące wykazu nieruchomości, które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej, ale są w jej zasięgu, zawierało ponad 400 punktów adresowych. Biorąc pod uwagę ilość realizowanych zadań, postępowania te wszczynane są przy uwzględnieniu możliwości czasowych i zasobów kadrowych (...) Zaznaczam też, że w okresie, którego dotyczy kontrola trwał stan epidemii, w czasie którego obowiązywała ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Zgodnie z ustawą czasowo zostało wstrzymane rozpoczęcie i bieg terminów określonych przepisami prawa administracyjnego, czego efektem było skumulowanie się prowadzonych postępowań i brak możliwości czasowych podejmowania dodatkowych spraw z urzędu”.

5. Dzielnica nie przeprowadzała kontroli nieruchomości w zakresie sprawdzania posiadania przez mieszkańców umów oraz dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych. Kontrole przeprowadzała Straż Miejska m.st. Warszawy na podstawie posiadanych uprawnień do wykonywania funkcji kontrolnych w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz przekazywała do UD Ursynów informacje o skontrolowanych nieruchomościach, które nie były przyłączone do sieci kanalizacyjnej, w celu wydania ewentualnych decyzji nakazujących.

Przedstawiając powyższe ustalenia i oceny zalecam:

1. Podjąć działania w celu zwiększenia tempa procesu likwidacji zbiorników bezodpływowych na terenie Dzielnicy Ursynów, w tym poprzez:
  - wszczynanie postępowań administracyjnych po uzyskaniu numerów porządkowych nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, będących w zasięgu istniejącej kanalizacji;
  - egzekwowanie decyzji nakazujących przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.
2. Prowadzić działalność informacyjną i doradczą skierowaną do mieszkańców dzielnicy o konieczności przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej, w tym o możliwości uzyskania dotacji w tym zakresie.

Na podstawie § 22 ust. 10 regulaminu organizacyjnego oraz § 41 ust. 1 zarządzenia oczekuję od Pana w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego,

informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych i wykorzystaniu uwag zawartych w wystąpieniu pokontrolnym lub przyczynach braku realizacji zaleceń pokontrolnych lub niewykorzystaniu uwag bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub uchybień.

Jednocześnie, na podstawie § 41 ust. 1 Zarządzenia, zobowiązuję Pana Burmistrza do przekazania kopii ww. informacji Zastępcy Prezydenta m.st. Warszawy, Dyrektorowi Koordynatorowi ds. zielonej Warszawy, Dyrektorowi Biura Ochrony Środowiska m.st. Warszawy oraz Dyrektorowi Biura Infrastruktury.

PREZYDENT
MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

Rafał Trzaskowski

Do wiadomości:

1. Pan Michał Olszewski – Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy
2. Pani Magdalena Młochowska - Dyrektor Koordynator ds. zielonej Warszawy.
3. Pani Dorota Jedynak - Dyrektor Biura Ochrony Środowiska m.st. Warszawy.
4. Pan Robert Bański – Dyrektor Biura Infrastruktury

